

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת מנחות

תוכן עניינים

1. א. אי לא חזו לעולת חובה קרבי לעולת נדבה.....
2. ב. אשם נדבה מי איכא.....
3. ג. אשם מצורע ששחטו שלא לשמו או שלא נתן מדמו על גבי בהונות הרי זו עולה לגבי מזבח וטעון נסכים וצריך אשם אחר להתירו.....
4. ד. מדת הלח בירוציהן קדש ומדת היבש בירוציהן חול ... מדת הלח נמשחה בין מבפנים בין מבחוץ מדת יבש נמשחה מבפנים ולא נמשחה מבחוץ...3
5. ה. כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת וגזרה שמא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחול4
6. ו. סידר את הלחם ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה כיצד יעשה יניחנו לשבת הבאה שאפילו הוא על שלהן ימים רבים אין בכך כלום 6
7. ז. מותר נסכים לקיץ המזבח.....
8. ח. המקבל עליו לספק סלתות מארבע ועמדו בשלש יספק מארבע.....9
9. ט. בירוצי מידות הללו מה היו עושין בהן אם יש זבח אחר יקריבו עמו ואם לנו יפסלו בלינה ואם לאו מקיצין בהן את המזבח וקיץ זה מהו עולות הבשר לשם ועורות לכהנים ... 10
10. י. כל קרבנות הציבור והיחיד טעונין נסכים חוץ מן הבכור והמעשר והפסח והחטאת והאשם אלא שחטאתו של מצורע ואשמו טעונין נסכים ... שומע אני אפי' עולת העוף במשמע ת"ל מן הבקר או מן הצאן.....10

דף צ.

א. אי לא חזו לעולת חובה קרבי לעולת נדבה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנחלה למשיחא בדרה היומי

מסנת מנחות

כבר התבאר לעיל דף פט: שכבש הבא¹ עם העומר ששחטו שלא לשמו, לא יביא מנחת נסכים שלו שני עשרונים אלא עשרון אחד כשאר הנדבות, שהרי לא עלה לשם חובתו.

וכן תמיד² ששחטו שלא לשמו לא יעלה עמו שני גזרי עצים כשאר התמידים, שהרי לא עלה לחובת התמיד אלא הרי הוא ככל הנדבות, כיון שראויים הם לעולת נדבה.

ג. אשם נדבה מי אינא

כבר התבאר במסכת נדרים דף ד: ודרה ו. וזבחים דף עז: שחטאת ואשם³ אינן באין אלא על חטא, ואינן באין בנדר ונדבה.

ואם אחד יאמר אני מתנדב אחד מאלו, או האומר הרי עלי חטאת או אשם, או שאמר הרי זו חטאת או אשם לא אמר כלום. וכן אם אמר על בהמה הרי בהמה זו לאחד מאלו אינו כלום והבהמה חולין כמו שהיתה, ואפילו שהיה חייב לא אמר כלום⁴.

אפילו אם היה מחויב חטאת, ואומר לנו שלכך התכוין באמירתו, לא אמר כלום, כיון שאין מוכח מדבריו שמביא עבור חטאו, וידים שאינן מוכיחות אינם ידים⁵.

¹ רמב"ם שם פרק טו הלכה יח וגירסתו רבא במקום ר' אבא וכג"י התוס' ופסק כרבא נגד אביי. או"ש והר המוריה

² רמב"ם שם

³ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יד הלכה ח

⁴ הר המוריה שם.

⁵ ואע"ג שנראה דכוונתו למה שמחוייב, דבגמ' נדרים שם מפורש דוודאי למאן דס"ל ידים שאין מוכיחות הוויין ידים דבריו קיימין כלומר ידים הוי זה דכוונתו לחיובו, אך מ"מ אין מוכיחות להדיא מדלא קאמר לחטאתי או לאשמי, ואנן קיי"ל כרבא שם ידים שאין מוכיחות לא הוויין ידים. ערוך השולחן העתיד הלכות מעשה הקרבנות סימן צ סעיף ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת מנחות

י"א⁶ שגם אשם תלוי אינו בא בנדבה. וי"א⁷ שמתנדב אדם אשם תלוי.

ג. אשם מצורע ששחטו שלא לשמו או שלא נתן מדמו על גבי בהונות הרי זו עולה לגבי מזבח וטעון נסכים וצריך אשם אחר להתירו

כבר התבאר במסכת יומא דף סא: ולעיל דף ה. שהמצורע צריך להביא לטהרתו גם קרבן אשם, ונותנים מדם האשם על אוזן המיטהר הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית, ואפ שחט את אשם המצורע⁸ שלא לשמו או שלא נתן מדמו על גבי בהונות הרי זה עולה למזבח, וטעון נסכים כנסכי אשם מצורע, שאם יקרב בלא נסכים נמצא כמקריב נדבה ואין האשם בא נדבה⁹. אולם צריך המצורע אשם אחר להכשירו.

ד. מדת הלח בירוציהן קדש ומדת היבש בירוציהן חול ... מדת הלח נמשחה בין מבפנים בין מבחוץ מדת יבש נמשחה מבפנים ולא נמשחה מבחוץ

⁶ באשם תלוי איכא פלוגתא דתנאי אם בא בנדר ובנדבה בפ"ו דכריתות. ודעת רבינו הרמב"ם הוא דאינו בא בנדר ונדבה כמש"כ רמב"ם הלכות שחיטה פרק ב הלכה יח.

⁷ טור יו"ד ה וז"ל השוחט לשם דבר שבא בנדר או בנדבה כגון עולה ושלמים ואשם תלוי ותודה וקרבן נזיר שחיטתו פסולה דאיכא למיחש שמא עתה הקדישו והוה ליה שוחט קדשים בחוץ וכן פסח כיון שיכול להפרישו בכל שעה שירצה דומה לנידר ונידב וכתב הרשב"א אפילו היא בעלת מום שאינה ראויה להקרבה שפעמים שאדם מכסה מומה ואין ניכר אבל השוחט לשם דבר שאינו בא בנדר ונדבה כגון הטאת ואשם ודאי בכור מעשר ותמורה שחיטתו כשרה בד"א שלא נודע שעבר עבירה שחייב עליה הטאת ואשם אבל אם נודע שעבר עבירה שחייב עליה הטאת ואשם ואומר זו לחטאתי ואשמתני פסולה.

⁸ רמב"ם שם פרק ה הלכה ב

⁹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

כבר התבאר לעיל דף נז. ודרף פח. שמדות היבש, ושבע¹⁰ מדות של לח שהיו במקדש¹¹. כל המדות האלו קודש ומכלי השרת, אלא שמדות הלח נמשחו מבפנים ומבחוץ, וכלי היבש לא נמשחו אלא בפנים, לפיכך¹² בירוצי מדות כלומר מה שנופל מן הכלי לאחר שנתמלא ומה שגודש מעל המידה במידות הלח קודש¹³, לפי שהוא יורד על גב הכלי, וכלי הלח נמשחו מבפנים ומבחוץ, ובירוצי מדות היבש חול שאין גב העשרון קודש.

אולם למרות שאין קפידא אם יגדוש מעט על שיעורו, צריך ליזהר¹⁴ שלא יחסר מהכלי משיעורו הקצוב לו, שבזה מבטל ממנו שם כלי שרת, וי"א שצריך ליזהר גם שלא יוסיף, ולכו"ע אם הוסיף הרבה בטל ממנו שם כלי שרת.

ה. כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת וגזרה שמא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחול

¹⁰ רמב"ם הלכות כלי המקדש פרק א הלכה מז - יט
¹¹ הין, וחצי ההין, ושלישית ההין, ורביעית ההין, ולוג, וחצי לוג, ורביעית, ולמה היו חצי ההין ושלישית ההין ורביעית ההין, למדידת הנסכים של זבחים, ולוג למדידת שמן המנחות, וחצי לוג למדידת שמן לכל נר מנרות המנורה, ורביעית לחלק בה השמן לחביתין.
¹² בהא דבירוצי מדות הלח קודש ובירוצי מדות היבש חול כו"ע מודו בה כדאיתא התם ולא פליגי רק בענין קדושות הכלים ופסק בת"ק. הר המוריה שם.
¹³ ודע דבפ' ב' מדות (דף פ"ז) נחלקו ר' יהודה ור"מ דר"י חשיב ו' מדות מלמטה למעלה ור"מ מלמעלה למטה ואמרינן דמ"ד ממטה למעלה קסבר בירוצי המדות נתקדשו ומ"ד מלמעלה למטה קסבר בירוצי מדות לא נתקדשו ויש לדקדק דכיון דרבינו פסק דבירוצי מדות נתקדשו איך מנאם מלמעלה למטה ול"ל דס"ל דלא נתקדשו שהרי באותו פרק עצמו סתם לן תנא דבירוצי מדות נתקדשו ודוקא בברייתא שנחלקו ר"מ ור"י ואין מחלוקת ביניהם כי אם שזה מונה מלמעלה למטה וזה מלמטה למעלה בזה הוא שאמרו שכיונו למחלוקת אחר אבל אין להכריח מזה דמאי דמני להו מלמעלה למטה שסבור דבירוצי מדות לא נתקדשו ומה דרבינו מני להו מלמעלה למטה לישנא דמתני' נקט. מל"מ מעשה הקרבנות פרק ב הלכה ט
¹⁴ תורת הקדשים דף לט: אות ד כלח"מ במעשה הקרבנות שם וכאביי, דר"מ ור' יהודה במלאים פליגי ומסתברא שהלכה כר"י נגד ר"מ שסיד ממטה למעלה וי"א העיקר שלא יחסר אולם סתמא דמשנה כר"מ ועיין זבח תודה שם לט. ד"ה והלכה כחמים ואפשר דלהכי לא חייל לדעת ר"מ וצ"ע

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הַנְּתָא לְמִשְׁיחָא בְּרַף הַיּוּמִי

מסנת מנחות

כבר התבאר במסכת סוטה דף יד: ולעיל דף ז. ודרף מד: ודרף עט: שכל כלי השרת¹⁵ אין מקדשין אלא במקדש, ואין מקדשין אלא מדעת כלל¹⁶ אף ליפסל¹⁷. ואין מקדשין אלא מתוכן ואין מקדשין אלא שלימים¹⁸.

וכבר התבאר במסכת זבחים דף פו: שכשם שהמזבח¹⁹ מקדש את הראוי לו, כך הכבש²⁰ ושאר כלי השרת מקדשין את הראוי להם²¹, כשהיה מדעת, שהרי נאמר בכלים (שמות ל כט) כָּל הַנִּזְעֶה בָּהֶם יִקְדָּשׁ, משיגיע לכבש דבר הראוי לו לא ירד ואף על פי שנפסל, וכן כשיגיע לכלי שרת כל דבר הראוי לו מתקדש ולא יפדה לעולם, ואף על פי שנפסל.

לפיכך נסכים אם נתנן לכלי שרת²² אם לנו, יפסלו בלינה²³.

¹⁵ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ג הלכה ב

¹⁶ ועיין ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קל סעיף יז שלדעת תוס' בזמן מקדשין גם שלא לדעת והיה פלוגתא דרבנותאין

¹⁷ אף שיש דברים שאינן מקדשין ליקרב אבל מקדשין ליפסל וכמ"ש רבינו בפרקין דין זה ודין כ"א מ"מ כשהוא שלא מדעת אינן מקדשין אף ליפסל כן מתבאר בסוגיא הנוכר יע"ש. ודע דאף למ"ד דכלי שרת אין מקדשין שלא מדעת מ"מ משום גזירה דשמא יאמרו לדעת נתקדשו מתקדשין הכי ס"ל לחזקיה בפ' לולב וערבה (דרף ג') וזעירי חולק עליו בגזירה זו כמבואר שם. משנה למלך שם

¹⁸ ניקבו אם עושין מעין מלאכתן שהיו עושין והם שלימים מקדשין ואם לאו אין מקדשין, ואין מקדשין אלא מליאין, אבל המדות אין מקדשות חסרות אלא אם דעתו למלאותן, ואם אין דעתו למלאותן מקדשות להפסל אבל לא ליקרב. שם ברמב"ם

¹⁹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ג הלכה יח

²⁰ ועיין בתוספתא דזבחים פ"ט וז"ל איברים שלנו בעזרה מעלין אותן כל הלילה שעל גבי הכבש שבראשו של מזבח מעלין אותן לעולם עכ"ל והא דרבינו לא מייתי דין זה י"ל כיון שכבש בכלל מזבח בזה וכבר כתב דין זה במזבח בסעיף י"א וכמשי"ב המל"מ, ובסובב י"ל דרבינו לא ס"ל כן דהוא גורם לעיל סי' ג"ה סעיף י"ג סודרין אותן ככבש כנגד הסובב וא"כ אין הדין כתוס' בזה ועיי"ש מש"כ בזה

²¹ ג"ב אבל שאינו ראוי להם לא מקדשי כלי שרת, והא דמזבח פנימי מקדש קומין מנחה (זבחים כ"ז ע"ב), משום דהוי כלי שרת, פירושו משום דראוי לכלי שרת, שהקומין מתקדש בכלי שרת, לכן גם מזבח פנימי מקדשו, וכן כתב רש"י פסחים (דרף ל"ד ע"ב ד"ה ממאות) דאין כ"ש מקדשין רק הראוי להם כמזבח יעו"ש: וצ"ב הך שמועה דזבחים דף (כ"ח) [כ"ז ע"ב] קמורת זרה, ואכמ"ל. או"ש

²² רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ב הלכה יב

²³ דע דבמנחות (עט, א) אמרינן אין הנסכין מתקדשין אלא בשחיטת הזבח, ופירש"י שקודם שחיטה הן כחולין ואין נפסלין בלינה. ולפי דבריו צ"ל הא דתנן בפ"ב דמעילה דמנחת נסכין כשקדשו בכלי הוכשרו לפסול בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה, או דרך המנחה של נסכין ולא הנסכין עצמן, או דמיירי בנסכים הבאין בפ"ע ולא בבאים עם הזבח [עתוס' מנחות טו, ב ד"ה אפשר]. אבל התוס' חלקו עליו וס"ל דוודאי בקדושת כלי נפסלו בלינה, והכא מיירי לעניין לשנותו לזבח אחר דקודם השחיטה רשאי לשנותו ולא אחר השחיטה (שם), וגם לדעת הרמב"ם צ"ל כן שהרי בפ"ב ממעה"ק דין יב כתב לעניין נסכים הבאים עם הזבח דאם נתנום לכלי שרת נפסלו בלינה יעו"ש. [וצ"ע על הכ"מ שהשווה דעת הרמב"ם לרש"י, וכבר תמה עליו התו"ש שם במנחות פ"ז מ"ד]. ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קמד סעיף ח – ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

ובירוצי מדות הלח קודש²⁴, לפי שהוא יורד על גב הכלי, וכלי הלח נמשחו מבפנים ומבחוץ, ולמה יתקדשו²⁵ הבירוצין אף על פי שאין כוונת המודד אלא למה שבכלי בלבד כדי שלא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחול.

ו. סידר את הלחם ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה כיצד יעשה יניחנו לשבת הבאה שאפילו הוא על שלחן ימים רבים אין בכך כלום

כבר התבאר במסכת יומא דף כט. ובזבחים דף פז. שמצות עשה²⁶ לסדר לחם הפנים בכל יום שבת על השולחן לפני ה' בהיכל שנאמר (ויקרא כד פסוק ח) בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יַעֲרֹכְנוּ לְפָנַי ה' תְּמִיד וְגו'.
ודבר ברור בתורה שהוא שתיים עשרה חלות כל חלה שני עשרונים, ועורכין אותו שני סדרים, שש חלות בכל סדר, ונותנין בצד כל מערכה כלי שיש בו קומץ לבונה שנאמר (שם פסוק ז) וְנָתַתָּה עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זָפָה, וכלי זה הוא הנקרא בוך, נמצאו שני קומצי לבונה בשני הבזיכין,

סידר את לחם הפנים ואת הבזיכין על השולחן בשבת כמצותן והקטיר את הבזיכין לאחר השבת בין לאחר שבת זו בין לאחר שבת אחרת הבאה נפסל הלחם

סידר הלחם בשבת²⁷ כמצותו ולא הניח עמו בזיכי לבונה עד למחר ולשבת הבאה הקטיר הבזיכין נפסל הלחם ואינו קדוש, וכן אם סידר הלחם והבזיכין

²⁴ ודע דבפ' ב' מדות (דף פ"ז) נחלקו ר' יהודה ור"מ דר"י השיב ז' מדות מלמטה למעלה ור"מ מלמעלה למטה ואמרינן דמ"ד מלמטה למעלה קסבר בירוצי המדות נתקדשו ומ"ד מלמעלה למטה קסבר בירוצי מדות לא נתקדשו ויש לדקדק דכיון דרבינו פסק דבירוצי מדות נתקדשו איך מנאם מלמעלה למטה ול"ל דס"ל דלא נתקדשו שהרי באותו פרק עצמו סתם לן תנא דבירוצי מדות נתקדשו ודוקא בברייתא שנחלקו ר"מ ור"י ואין מחלוקת ביניהם כי אם שזה מונה מלמעלה למטה וזה מלמטה למעלה בזה הוא שאמרו שכיונו למחלוקת אחר אבל אין להכריח מזה דמאי דמני להו מלמעלה למטה שסבור דבירוצי מדות לא נתקדשו ומה דרבינו מני להו מלמעלה למטה לישנא דמתני' נקט. מל"מ מעשה הקרבנות פרק ב הלכה ט

²⁵ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ב הלכה ט

²⁶ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ה הלכה א – ג, יב – יד

²⁷ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ה הלכה יב – יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

באחד בשבת והקטיר הבזיכין לאחר שבת הבאה הלחם אינו קדוש ונפסל, אבל אם הקטיר הבזיכין בשבת [לא] נפסל הלחם.

כיצד יעשה²⁸ בלחם ובזיכין שסדרן לאחר השבת, יניחם שם על השולחן עד שיעבור עליהן יום השבת והן מסודרין, ואז מתקדשין הם למפרע, ואחר כך יקטיר הבזיכין לשבת הבאה אחר השבת שעברה עליהן והן מסודרין, וי"א²⁹ שכיון שסודרו שלא בזמנם הרי הם כמי שסידרו קוף, ואין השולחן מקדשו, ולפיכך אין תקנה אלא שביום השבת בשחרית יכנס כהן להיכל ויסלקם ויחזור ויסדרם.

וי"א³⁰ שגם אם נשאר הלחם עם הבזיכין על השולחן כמה שבתות אין בכך בלום. ויש פוסלים³¹.

ז. מותר נסכים לקיץ המזבח

כבר התבאר במסכת כתובות דף קו: שמותר³² תרומת הלשכה, מה שנשאר מהג' קופות בניסן בסוף השנה ששוב אין מקריבין מהן אלא מתרומה חדשה, וכן מותר שירי הלשכה לאחר שעשו בה כל צרכי העיר וכדומה ונותר מעות³³, לוקחין בו זכרים, ויקרבו כולן עולות שתנאי בית דין הוא על כל המותרות שיקרבו עולת בהמה, שהרי לצורך קרבנות הופרש.

אבל לא עולת העוף שאין בקרבנות הצבור עוף.

אולם י"א³⁴ שאם טמא מקדש הפריש עוף לעולתו והעשיר, אותו העוף הולך לקיץ המזבח, מכיון שכבר יש העוף יכול לעשות ממנו קיץ למזבח. וי"א³⁵ שהולכת לנדבת יחיד עבור הבעלים.

²⁸ רמב"ם שם

²⁹ דעת רש"י מנחות דף ק. כמבואר בלקוטי הלכות זבח תודה למנחות דף ק (מו: בדפו"י) ד"ה דסידרו

³⁰ רמב"ם שם

³¹ דעת רש"י ותוס' במנחות ק. כמבואר בלקוטי הלכות זבח תודה שם ד"ה יניהנו

³² רמב"ם הלכות שקלים פרק ד הלכה ט

³³ [רא"ש וכו' בשטמ"ק כתובות ק"ו ב' בשם רש"י במהדו"ק.

³⁴ תוס' שם:.

³⁵ תו' ביומא מ"א:

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ואלו העולות הבאין ממותר השקלים הם הנקראים קיץ למזבח³⁶, ומקריבין אותן כשהמזבח בטל מנדריים ונדבות³⁷, כדי שלא יהא המזבח בטל אפי' שעה אחת, ונמצא שלחן הרב ריקם³⁸.

י"א³⁹ שמותר שירי הלשכה משאירין וממתינין להם עד שיצטרכו לצרכי העיר. וי"א⁴⁰ דמותר תרומת הלשכה היו עושין ממנה רקועי פחים ציפוי לבית קה"ק שמחפין בהן הרצפה והכתלים.

המנורה⁴¹ וכלי שרת התלושים כגון מזבח הזהב, והשולחן, הסירות והיעים והמזמרות והמזרקות וכלים שהכהנים נאותין בהן, וכדומה⁴², מצותן שיבואו ממותר הנסכים⁴³, לפי שדברים אלו⁴⁴ לא שכיחי כ"כ כי א"צ כלי שרת אלא פעם א' לכמה שנים, ומותר נסכים ג"כ לא שכיחי כ"כ, ולכן לוקחין אותן ממותר נסכים אם אפשר, ואם לא היה להן מותר נסכים יבואו מתרומת הלשכה, אך מזבח העולה שהוא מחובר בא משירי הלשכה, וכן השמן למנורה בא מתרומת הלשכה.

אם גבו מעות לבדק הבית⁴⁵ והותרו, מביאין מהן כלי שרת שלב ב"ד מתנה עליהן שאם הוצרכו הוצרכו, ואם לאו יהו לכלי שרת. וכן בגדי כהונה.

³⁶ כאדם שמביא בקינוח סעודה מיני מתיקה והוא לשון קיץ כדכתיב הלחם והקיץ לאכול הנערים. רש"י כאן כלומר מקריבין אותם שלא לשם תמידים אלא כמו מיני מגדים שאינם מעיקר הסעודה.

³⁷ רש"י בכתובות ק"ו ב' ורבנו כ' בפיה"מ בשקלים פירות הקיץ כלומר התאנים והענבים שקוצין ומייבשין אותן דרך בנ"א לאכול מהן הרבה נוסף על סעודתן ולפיכך נקראו הקרבנות שמקריבין ע"ג המזבח נוסף על החובה קיץ המזבח.

³⁸ [שטמ"ק בכתובות שם בשם רש"י במהדו"ק.

³⁹ מאירי פ"ד דשקלים בשם רבותיו וכ"כ בכתובות.

⁴⁰ מאירי שם וכ"כ בכתובות ק"ו ב' וכ"ד רש"י בשבועות י"ד ב' ורש"י בכתובות ק"ו ב' והרא"ש ע"י הזו"א פרה סי' ג' סקי"א.

⁴¹ רמב"ם שם הלכה ב

⁴² תוספתא שקלים פ"ב ה"ז ומש"כ שם שבאין מתרוה"ל היינו כשאין מותר נסכים

⁴³ בהלכות כלי המקדש פרק ז הלכה יג כתב רבינו משלשים יום לשלשים יום פוסקין שער היין והסולת עם הממונה על הנסכים אם הוקרו נסכים מספק להן כמו שפסקו עמו ואם הוזלו מספק להן כשיעור הוזל והשכר שמשתכר ההקדש בשערים אלו הוא הנקרא מותר נסכים.

⁴⁴ ודברים אלו היו צורך הקרבנות היו וראוין לבא מתרוה"ל אך כיון דלא שכיחי וכו'. שטמ"ק כאן בשם תלמיד הרשב"א

⁴⁵ מל"מ כאן וכס"מ הזו"א בכורות סי' י"ח סקי"ז ד"ה והא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ח. המקבל עליו לספק סלתות מארבע ועמדו בשלש יספק מארבע

כבר התבאר במסכת ב"מ דף נז: שהמקבל מעות⁴⁶ מהקדש לספק סלתות משלש כלומר בשער של שלש סאין בסלע, ועמדו על ארבע שהוולו הסלתות, מספק מארבע, וכן המקבל עליו לספק מארבעה סאין בסלע, ועמדו משלש בסלע שנתיקרו יספיק מד' ויפסיד⁴⁷, שיד הקדש על העליונה.

וכן הממונה⁴⁸ שפוסקים עמו⁴⁹ שיספיק קנים כלומר תורים ובני יונה לקרבנות ופוסקין עמו המקח כך וכך בסלע, וכל מי שצריך להביא תורים או בני יונה מביא המעות

⁴⁶ ערוך השולחן העתיד הלכות כלי המקדש סימן כז טז

⁴⁷ ועיין ש"ך סימן קצט סק"א הקדש קונה בכסף לבד, וכן הקונה מהקדש קונה בכסף לבד, ובמקום הפסד להקדש אין משיכה לבד קונה, והוא עפ"י מ"ש בקידושין (דף כח ע"ב) רשות הגבוה בכסף, כיצד, גזבר שנתן מעות בבהמה, אפילו בהמה בסוף העולם קנה, והמאירי בקידושין שם הביא בשם הירושלמי הטעם דכתיב לה' הארץ ומלואה, וביאר שהקדש קונה בקנין חצר, והוסיף שלא הוצרך לכך אלא לר"ל שאף דבר תורה אין מעות קונות, אבל למה דקיי"ל כר' יוחנן דמעות קונות דבר תורה, כיון שנתפרש בהקדש בהדיא ונתן כסף ערכך, לכן לא תיקנו חכמים לעקור קנין מעות, עיין שם, אבל מדברי הש"ך בשם הר"ן משמע שהטעם הוא דכיון שבהדיוט קאי במי שפרע, ובמקום שיש מי שפרע לא שייך בהקדש, ואינו יכול כלל לחזור משום זילותא, והש"ך כתב דהרמב"ם חולק וס"ל שאם הוול המקח יכול הגזבר לחזור, מטעם דלא יהא כח הדיוט המור מכח הקדש, והסכים עמו הראב"ד בהשגות, והוכיח כן מהא דאמרינן בשקלים המקבל (מעות מהקדש) לספק סלתות משלש (בשער של שלש סאין בסלע) ועמדו על ארבע (שהוולו הסלתות) מספק מארבע, שיד הקדש על העליונה, והר"ן דחה ראיה זו, שלא אמרו כן גבי מי שקיבל עליו לספק סלתות אלא שלא היו לו הסולת בעין, ומעיקר הדין לא קנה כלל, ולכן יכול הגזבר לחזור (צ"ע דא"כ מה מסיים שיד הקדש על העליונה, הרי גם בהדיוט הדין כן), משא"כ כשנתן דמים על פירות ידועים קנה הקדש לגמרי, והסכים הש"ך לדעת הר"ן, ועי' ערך ש"י ובאור שמח פ"ט מה' מכירה ובמנחת פתים סימן קצט.

⁴⁸ רמב"ם הלכות כלי המקדש פרק ז הלכה ט

⁴⁹ עיין ערוה"ש שם מה שביאר בדברי הרמב"ם דזה הממונה היה עסק שלו להעמיד קנים, ובוה לא נחית אם משלו או העמיד אצל אחרים, מיהו כל ל' יום עושין הגזברין עמו מקח ועושין עמו חשבון ואין להגזברין עסק עם אחרים, והממונה כשרוצה מספיק בעצמו ואם רוצה מעמיד אצל אחרים דבאמת מאי נ"מ להמקדש בוה. וזה שלא הזכיר דגם על שמנים וסלתות היה ממונה כעין זה ועשו מקח, משום שחמש עשרה ממונים לא היו רק על קנים ויין. שבכאן לא חשיב רק הממונים שבמקדש עצמו, ולכן גם הפתילות היה הממונה חוץ למקדש. ומה שבנסכים היה הממונה במקדש עצמו, משום דיינן עלול להתקלקל כידוע ולא היו יכולין לסמוך על מה שהביאו למקדש יין טוב וכשר דשמא יתקלקל בשם, משא"כ קרבנות וסלתות ושמנים ופתילות היו מביאים מוכנים להמקדש. ומה שעל הקנים היה הממונה במקדש, מפני שלגודל ריבוי הבאתן מכל היולדות שבא"י לבד זבים וזבות ומצורעים וקני נדרות הוכרח להיות הממונה במקדש, וראיה שהרי הוצרכו לעשות תקנות מפני ריבויים, כדתנן בכריתות (ה, א) מעשה שעמדו בירושלים קנין בדינר זהב ע"ש. וכן הספקת המים היה הכרח במקדש עצמו לריבוי המים שהיו צריכים להדחת הקרביים של הקרבנות, וכן מעשה הפרכת ובגדי כהונה מפני גודל קדושתן ויקרתן לא היו יכולין לסמוך על חוץ למקדש, ושאר כל הדברים מבוארים שהם רק במקדש עצמו (כנלע"ד).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

למקדש כפי המקח שקצבו, וזה הממונה נותן התורים או הבני יונה והגזברין עושין עמו חשבון ומשלמין לו, וכל שלשים יום עושין עמו מקח. ואם הוזלו הקנים מספיק כשער הזול ואם הוקרו מספיק כמו שפסקו עמו שיד הקדש על העליונה. וכן הממונה על הנסכים אם הוזל נותן כפי הזול ואם הוקר הריח להקדש.

דף צ:

ט. בירוצי מידות הללו מה היו עושין בהן אם יש זבח אחר יקריבו עמו ואם לנו יפסלו בלינה ואם לאו מקיצין בהן את המזבח וקיצ זה מהו עולות הבשר לשם ועורות לכהנים ...

מה היו עושין⁵⁰ בבירוצין, אם יש שם זבח אחר יקריבו עמו, ואין מועיל פדיון בו⁵¹, ואם לנו שלא הקריבין עם הזבח האחר יפסלו בלינה.

במה דברים אמורים שיש שם זבח אחר שנתקדשו הבירוצין ליפסל בלינה⁵², אבל אם אין שם זבח אחר, פודין אותן ויוציאין לחולין, ודמיהן לקיץ המזבח כיצד: לוקחין בהם עולות, הבשר לשם והעורות לכהנים. ו"א⁵³ שלא נתקדשו כלל ולא יפסלו בלינה, וי"א שנתקדשו ליפסל בלינה בכל אופן⁵⁴.

י. כל קרבנות הציבור והיחיד טעונין נסכים חוץ מן הכבוד והמעשר והפסח והחטאת והאשם אלא שחטאתו של

⁵⁰ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ב הלכה י

⁵¹ מל"מ שם הלכה ט ועיי"ש מה שהאריך

⁵² רש"י בסוגיין

⁵³ כס"מ שם.

⁵⁴ קצת קשה דמאחר שבבירוצין אינן קדושין אלא מפני הרואים וכדי שלא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחול הרי לא נתקדשו מן הדין וא"כ איך יפסלו בלינה ותו דאיך שייך לומר עוד ואם לאו מקיצין בהם הא כיון שנפסלו לשריפה קיימי ומתוך דברי התוס' ז"ל שם דף (פ"ז) [פ"ח] ד"ה בירוצי מדות וכו' [משמע] דכשאנו אומרים שנפסלין בלינה היינו למ"ד בירוצי המדות נתקדשו אמנם רבינו שפסק כרבינא כדי שלא יאמרו וכו' קשה. ומרן ז"ל במתק לשונו נראה שנרגש מזה שהרי כתב פי' אם לנו שלא הקריבין עם הזבח וכו' דכיון שיש שם זבח אחר נתקדשו הבירוצין ליפסל בלינה וכו' ע"כ עם כל זה מוכרח לומר עם מ"ש התוס' שם משם הירושלמי דלב בי"ד מתנה עליהם אי נמי י"ל דכיון שיחדן לזבח אחר מוכרח שנתקדשו בכלי לידע שיערין.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

מצורע ואשמו טעונין נסכים ... שומע אני אפי' עולת העוף במשמע ת"ל מן הבקר או מן הצאן

היין והסולת⁵⁵ שמביאין עם הקרבן הם הנקראין נסכים והסולת לבדה נקראת מנחת נסכים⁵⁶, ויתנסך היין על המזבח⁵⁷. שנאמר בפרשת שלח (שמדבר טו פסוק ד – יא) כי תבאו אל ארץ מושבותיכם אשר אני נתן לכם. ועשיתם אשה לה' עלה או זבח לפלא נדר או בנדבה או במעדיכם לעשות רית ניהח לה' מן הבקר או מן הצאן והקריב המקריב קרבנו לה' מנחה סלת עשרון כלול ברבעית ההין שמן. ויין לנסך רביעית ההין תעשה על העלה או לזבח לפכש האחד. או לאיל תעשה מנחה סלת שני עשרונים כלול בשמן שלשית ההין. ויין לנסך שלשית ההין תקריב רית ניהח לה'. וכי תעשה בן בקר עלה או זבח לפלא נדר או שלמים לה'. והקריב על בן הבקר מנחה סלת שלשה עשרונים כלול בשמן חצי ההין. ויין תקריב לנסך חצי ההין אשה רית ניהח לה'. פכה יעשה לשור האחד או לאיל האחד או לשה בפכשים או בעזים.

אין טעון נסכין⁵⁸ אלא עולת בהמה ושלמים בלבד בין היו קרבן צבור⁵⁹ או קרבן יחיד או כבש יולדת ואילו של כהן גדול הואיל והן עולות טעונים נסכים.

אבל העוף והאשמות והחטאות אין מביאין עמהם נסכים, חוץ מחטאת מצורע ואשמו שנתפרשו נסכיהם בתורה⁶⁰.

⁵⁵ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ב הלכה א ד

⁵⁶ ומנחת נסכים אינה טעונה לא תנופה ולא הגשה ולא לבונה, אבל טעונה מלח, וכולה נשרפת על מזבח החיצון. שם.

⁵⁷ דעת הרמב"ם שם שאין נותנין אותו על האש אלא מגביה ידו ויוצק על היסוד והוא יורד לשיתין. ודעת הראב"ד שזה שיבוש שלא היה יוצק על היסוד אלא בספל של יין שהיה בקרן מערבית דרומית עם ספל של מים של ניסוך המים בחג

⁵⁸ רמב"ם שם הלכה ב

⁵⁹ ועיין לעיל פ"ג מהל' בלי המקדש דהשיר לא היה רק בעת קרבן ציבור ואין אומרים שירה אלא על הנסכים אלמא דאיכא נסכין בציבור ומבואר כמה פעמים בתורה ובש"ס עצמו מלספר. הר המוריה שם

⁶⁰ דכתיב במצורע דמביא שלש בהמות ושלשה עשרונים סולת מנחה כלולה בשמן היינו לכל כבש עשרון אחד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ומניין שאין מביאין⁶¹ נסכים עם החטאת והאשם⁶² שנאמר לפלא נדר או בנדבה דבר הבא בנדר ונדבה יצאו חטאת ואשם ובכור ומעשר ופסח הואיל ואינן באין בנדר ונדבה אין מעוניין נסכים. ומניין להביא שלמי חגיגה ועולת ראייה שהם חובה ואינם בנדר או בנדבה לנסכים, שנאמר או במעדיכם.

⁶¹ שם הלכה ג

⁶² לפי מה שפסק הרב בפ"ג מה' דעות דנזיר נקרא חוטא, לפיכך חטאת נזיר אינה מעונה נסכים כדאיתא פרק שני דסוטה (דף ט"ו ע"א) ע"ש. פ"ח בחי' מים חיים שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

